

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Številka 76.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštini hranilnici v Ljubljani št. 11.958.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 11. julija 1941-XIX

Cena posamezni številki 0.60

Kulturni dogodek v Ljubljani

Gostovanje Kr. rimske opere

Od torka popoldne, ko so množice ljudstva na ljubljanskem kolodvoru z vso iskrenostjo pozdravile ansambl Kr. rimske opere, se je začel za Ljubljano glasbeni praznik, kakor ga Ljubljana menda še ni doživela. Po zaslugi od Vis. Komisarija utemeljene odlične organizacije je bilo ljubljanskemu prebivalstvu dano, da je slišalo opero, ki se po pravici po naša kot ena prvih na vsem svetu. Nesmrtno lepote Verdijeve in Puccinijeve glasbe so poslušali ljubljanci in po radiu tudi vse drugo prebivalstvo Ljubljanske pokrajine v tako popolni reprodukciji in tako vzorno brezhibnem podajanju, da je bilo gostovanje Kr. rimske opere za Ljubljano kulturni dogodek, ki bo za vedno ostal zapisan v zgodovini Ljubljane.

Vse prebivalstvo Ljubljane je za to gostovanje, kakor je po pravici poudaril župan dr. Adlešič, globoko hvaležno Duceju, ki je odredil obisk opere, iskreno pa se zahvaljuje tudi vsem članom Kr. opere v Rimu, ki so obiskali Ljubljano in ji dali nepozaben glasbeni užitek.

Hvaležnost ljubljanskega prebivalstva je tem bolj globoka, ker je gostovala Kr. rimska opera v vojnem času in nas očarala s svojo visoko kulturnostjo. Na najboljši plemeniti način se je tako utrdilo kulturno zblizanje Ljubljane z ostalo Kr. Italijo.

Ni treba še posebej naglašati, kako veliko zanimanje je bilo v vseh slojih prebivalstva za gostovanje rimske opere. Vstopnice za obe predstavi so bile takoj razprodane, koncerta na Kongresnem trgu pa se je udeležila takšna množica ljudi, kakor še nikdar. Veliko priznanje gre radijski EIAR, ki je oskrbela radijski prenos vseh treh prireditev.

Da se navežejo tudi osebni stiki med ljubljanskim prebivalstvom ter rimskimi umetniki, je priredil ljubljanski župan na vrtu »Union« zakusko, katere so se poleg Vis. Komisarija Eksc. Grazioli, armadnega poveljnika Eksc. Robotija, vseh prvih italijanskih vojaških in civilnih odličnikov udeležili tudi prvi reprezentanti slovenskega kulturnega in javnega življenja.

Na pozdrav župana dr. Adlešiča se je zahvalil podintendant Kr. rimske opere knez Dentice di Accadia, ki je v svojem odgovoru med drugim poudaril, da sta cilja večnega Rima mir in pravičnost.

Temu cilju so v polni meri odgovarjali trije nastopi ansambla Kr. rimske opere. Umetnost je pač dete miru, Ljubljani in Slovencem pa je bila po pravici izkazana velika čast tudi zaradi tega, ker je spoštovanje italijanske umetnosti že v slovenski tradiciji, o čemer nudi baš Ljubljana nesteto dokazov.

Prvak italijanskih pevcev, slavni Benjamin Gigli je dejal: »Lepa je dežela in pristrčno je ljudstvo. Zelo lepo smo bili sprejeti.« — Njegovim besedam se da samo tole dodati:

Visoko počaščena Ljubljana je izkazala vso čast italijanskim umetnikom, ki so pri svojih nastopih gotovo tudi občutili najtesnejše stike z občinstvom.

Velika pridobitev ljubljanskega trgovstva

Člani Združenja trgovcev dobe pravico zdravljenja v Šlajmerjevem domu

Po dolgem prizadevanju se je Združenju trgovcev v Ljubljani posrečilo, da bodo tudi trgovci deležni bolezenskega zavarovanja. Doseglo je namreč sporazum s Trg. bolniškim in podpornim društvom, da more vsak trgovec v Ljubljani postati izredni član društva. Uprava Združenja trgovcev je o doseženem sporazumu izdala naslednjo okrožnico:

Podpisano Združenje trgovcev Vas obvešča, da se je upravi po večletnih prizadevanjih posrečilo pridobiti Trgovsko bolnišnico in podporno društvo v Ljubljani, ki ima Šlajmerjev sanatorij, da bo sprejemalo v višje zavarovanje tudi člane našega združenja.

Vsi člani Združenja trgovcev bodo z izjavo o pristopu v višje zavarovanje deležni ugodnosti zdravljenja v Šlajmerjevem domu.

Glede pristopa našega članstva v izredno članstvo Trg. bol. in podpornega društva določa člen 4. pravil naslednje:

»Izredni član društva more postati vsaka oseba, ki si ne more pridobiti rednega članstva, če plača mesečni prispevek, določen na običnem zboru in za zdravljenje v društvenih napravah (t. j. v Šlajmerjevem domu) oskrbne stroške po določeni tarifi.«

Člen 5. pa določa:

»Za sprejem v redno, izredno in podporno članstvo je vložiti pri društvu prijavnico, izpolnjeno z lastnoročnim podpisom in z izjavo prijavitelja, da bo redno mesečno oz. letno vnaprej plačeval določeni mesečni prispevek oz. letno članarino. Redno, izredno in podporno članstvo se prične z dnem, ko je prijava dospela, v kolikor jo društvo v roku 30 dni ne zavrne. Osebe v bolnem stanju se ne morejo sprejeti v redno in izredno članstvo.«

Pogoji in ugodnosti izrednega članstva

so naslednji:

Vsak izredni član plačuje mesečni prispevek 5.— zase in še posebej za vsakega svojca, toda tako, da mesečni prispevek teh članov in njih svojcev ne presega 16.—.

Izredni člani, ki v redu plačujejo določeni mesečni prispevek, imajo v Šlajmerjevem domu za vse bolezni, ki zahtevajo zdravniško nego in oskrbo, pravico do zdravljenja pri društvenih zdravnikih in do vse oskrbe (tudi operacije) proti plačilu dnevne oskrbnine 42.—.

Izvrzete so le nalezljive, duševne, očesne, kožne in spolne bolezni ter hiralci. Odločitev o tem, da li je v konkretnem bolezenskem primeru potrebna zavodna zdravniška nega in oskrba, izreče šef-zdravnik sanatorija v sporazumu s predstojnikom posameznega oddelka, ki so: kirurški, interni, otolaringološki in ginekološki-porodniški oddelki.

Za pridobitev pravice do zdravljenja in oskrbe v Šlajmerjevem sanatoriju je kakor v rednem članstvu veljavna dvomesečna karentna doba, razen za porodnice, ki se morejo oskrbovati in negovati na

porodniškem oddelku Šlajmerjevega doma šele po 9 mesečni karentni dobi.

Uprava Združenja trgovcev ugotavlja, da bi pomenil kompakten pristop članov našega združenja v izredno članstvo Trg. bol. in podpornega društva v današnjih razmerah, ko so občutno porastli stroški zdravljenja in oskrbe za privatnike v raznih sanatorijih, pomembno socialno pridobitev, saj bi trgovski stan, ko je pogrešal doslej vsako bolezensko zavarovanje, z njim postal ob zmernih pogojih deležen ugodnosti zdravljenja in oskrbe v najmodernejši zdravstveni ustanovi Ljubljanske province. Še posebej pa je ugodnost zdravljenja v Šlajmerjevem domu v današnjih prilikah pomembna, ko je zelo otežkočeno zdravljenje izven meje.

Zato je uprava trdno prepričana, da bo članstvo znalo ceniti to izredno socialno pridobitev in da se bo brez oklevanja izjavilo za pristop v izredno članstvo v Trgovsko bolnišnico in podporno društvo.

Prilagamo Vam prijavnico, katero blagovolite izpolniti ter jo

vrniti Združenju trgovcev najkasneje do 25. julija t. l., tako da se bo začelo Vaše zavarovanje že s 1. avgustom.

Končno sporočamo, da se kot svoji smatrajo zakonski drug in otroci.

Vsa ostala pojasnila so članstvu v tajništvu združenja na razpolago.

Predsednik: Tajnik:
Viktor Meden. L. Šmuc.

Tako upravi Združenja trgovcev ko tudi vsemu ljubljanskemu trgovstvu je treba k doseženemu uspehu le iskreno čestitati. Dolgoletno prizadevanje je sedaj zaključeno z uspehom in tudi ljubljanski trgovec je dosegel vsaj nekaj socialnega zavarovanja, ki ga je doslej poznal le v plačevanju prispevkov za druge.

Prepričani smo zato, da bodo vsi trgovci brez izjeme pozdravili okrožnico uprave in se priglasili kot izredni člani Trg. bol. in podpornega društva in s tem dobili pravico za zdravljenje v Šlajmerjevem domu.

O kontroli cen v Nemčiji

Nizke so cene v Nemčiji po zašlugi dolgoletne kontrole cen. Ta kontrola temelji na zakonu o stop-cenah, ki je izšel l. 1936, ko je bil razglašen štiriletni gospodarski načrt. Od takrat je bil zakon že večkrat izpopolnjen in tudi cene so se dvigale zaradi podražitve surovin, transporta in novih investicij. Najbolj so se podražile obleke, papir, pohištvo in industrijske surovine, a tudi gradnja je postala dražja.

V začetku vojne je bil zakon o stop-cenah izpopolnjen z uredbo o vojnem gospodarstvu po načelu, da bodo vsako spremembo cen iz mirne dobe določale oblasti. Mnogi producenti so kršili odredbo stop-cen na ta način, da so po septembru 1939. ustavili izdelavo raznih vrst blaga, za izdelavo novih vrst pa zahtevali zvišanje cen. Nekatere tovarne tudi niso več delale za izvoz, da bi v čim večji meri izkoristile konjunkturo doma. Državni komisar za cene je odredil, da se morajo znižati cene onih proizvodov, pri katerih je bilo mogoče znižati proizvodne stroške, in da morajo povišane stroške proizvodnje nositi proizvajalci sami,

ako oblast ne dovoli zvišanja. Ta odredba je bila potrebna ne samo zaradi tega, da se ne zniža kupna moč potrošnikov, ki so ostali pri svojih starih dohodkih, temveč tudi zato, da se zaščitijo interesi države, ki med vojno naročuje vedno večje količine raznih industrijskih proizvodov. Ohranitev nizkega nivoja cen nima samo socialne in fiskalne, temveč tudi finančne in valutarno-politične motive. Gre za to, da se omeji obtok denarja, da se prepreči vlaganje denarja v blago in da pridejo denarni prihranki v denarne zavode.

Samovoljno povišanje cen se ne kaznuje samo z globami in zapori, temveč tudi s prepovedjo proizvodnje. Strogo je prepovedano izdelovanje manjvrednega blaga zaradi večjega dobička ter zlorabljanje pomanjkanja blaga v svrhu izdelave in prodaje malovrednih in nepotrebnih predmetov. Pod nadzorom so tudi kartelne cene. Državni komisar za cene kontrolira tudi dobičke vseh industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij in gredo vsi prekomerni dobički v državno blagajno.

Trgovinska pogaianja med Hrvatsko in nemškimi okupacijskimi upravami

Zagrebski »Hrvatski narod« poroča:

Na zadnjem zasedanju stalnega odbora za ureditev gospodarskih zvez med Hrvatsko in nemškimi civilnimi upravami Spodnje Štajerske, Kranjske in Koroške, ki je bilo sredi prejšnjega meseca v Zagrebu, je bilo sklenjeno, da se bo zasedanje nadaljevalo 8. julija v Gradcu in da bodo takrat rešena vsa ostala vprašanja. Danes (7. ju-

lija) so nameravali hrvatski člani odbora potovati v Gradec.

Medtem pa je dospelo brzojavno obvestilo, da je nadaljevanje teh razgovorov iz tehničnih razlogov odloženo. V četrtek (10. julija) pride iz Gradca v Zagreb dr. Grill, ki bo s člani hrvaškega odbora odredil podrobnosti o nadaljevanju teh razgovorov.

Kakor znano, je bil med Hrvatsko in civilnimi nemškimi uprava-

mi Spodnje Štajerske, Kranjske in Koroške že meseca junija sklenjen začasni trgovinski sporazum, s katerim so bila urejena vprašanja blagovnega in plačilnega prometa od obeh strani. Zaradi izvedbe trgovinskih zaključkov, ki so bili sklenjeni pred 10. aprilom 1941., je bil izvoljen stalni mešani odbor, ki se je prvič sestel sredi junija v Zagrebu. Na tem zasedanju so bile rešene posamezne prošnje uvoznikov in izvoznikov z obeh območij. Ker je bilo kakih 600 prošenj, se vse ni moglo urediti na prvem zasedanju v Zagrebu in sklenjeno je bilo, da bo odbor 8. julija nadaljeval svoje delo v Gradcu ter rešil vse odložene in nove prošnje.

Visoki Komisar v ljubljanski tobačni tovarni

Visoki Komisar Eksc. Grazioli posveča na svojih potovanjih po pokrajini posebno pozornost obratom z večjim številom delavcev in nameščencev, da bi tako dobil najboljšo sliko naših gospodarskih in socialnih razmer. Zdaj je obiskal tudi ljubljansko tobačno tovarno in tudi pri tem obisku se je poleg njegovega velikega zanimanja in razumevanja za gospodarstvo izkazala njegova visoka socialna čustvenost. Ljubeznivo se je razgovarjal z nameščenci in delavci ter se tako iz najbolj zanesljivega vira poučil o položaju uslužbencev velikega obrata. Iskrene, globoke hvaležnosti je bil deležen, ko je zbranemu delavstvu zagotovil 20 odstotno zvišanje mezd ter orisal ukrepe, ki so posvečeni dvigu socialnega standarda v pokrajini, pri čemer bo podjetju zagotovljen obstoj, trgovcu pravičen zaslužek, nameščencu pa človeka dostojno življenje.

Oddelek Kr. Finance v Ljubljani

Od 15. t. m. bo začel delovati v Ljubljani Provincialni oddelek Kr. Finance, ki bo pridelen krajevni Podružnici Italijanske Banke (poslopje bivše Narodne banke).

Istega dne bo začel poslovati Provincialni Finančni Urad s sedežem v zgradbi Hranilnice Ljubljanske pokrajine, Knafljeva ul. 9, pritličje, blizu Italijanske Banke.

Tako prvi, kakor drugi urad bo sta omejila svoje posle, kar se tiče dohodkov in izdatkov na to, kar je potrjeno v Državni bilanci; tako bosta n. pr. izplačevala pokojnine tistim našim sonarodnjakom, ki že prebivajo v tej provinci (ali bodo v bodoče prišli sem) in plače tukaj nameščenih italijanskih uradnikov.

Provincialni oddelek Kr. Finance bo začel med drugim čim prej z emisijo in plačevanjem rednih finančnih bonov, kakor delajo vsi drugi Finančni uradi v Kraljevini.

Bilanca Hrvatske banke v Zagrebu

Hrvatska banka v Zagrebu d. d. izkazuje v bilanci za l. 1940. čisti dobiček v višini 346.000 din, s prenosom iz l. 1939. pa 2,8 milijona din. Menični portfelj se je znižal od 47 na 36,8 milijona din, hranilne vloge in kreditorji pa so narasli od 71,6 na 86,4 milijona din. Delniška glavnica banke znaša 20 milijonov din, njene rezerve pa so izkazane v bilanci s 6,0 milijona din. Večino delnic ima Banca Commerciale Italiana.

Pogodba o novi meji med Italijo in Nemčijo podpisana

V nemškem zun. ministrstvu je bil 8. julija podpisan sporazum o novi meji med Nemčijo in Italijo po razdelitvi jugoslovanske države. Nova meja gre od bivše trojne meje med Nemčijo, Italijo in Jugoslavijo (Peč nad Ratečami) vzdolž bivše italijansko-jugoslovanske do točke južno od Ziri, nakar poteka v glavnem na vzhod do točke, kjer je trojna meja med Nemčijo, Italijo in Hrvaško.

Razdeljevanje živilskih nakaznic za mast, slanino, olje in sladkor

Mestni preskrbovalni urad v Ljubljani je trgovcem razdeljeval živilske nakaznice za mast, slanino, olje in sladkor na podlagi vloženih prošelj danes dopoldne.

Potrošniki, ki so vložili predpisane prošnje za te predmete, pa bodo živilske nakaznice dobili pri svojih trgovcih od sobote 12. julija dalje.

Civilne zavodske družine in javni obrati bodo dobili bone za ustrezajočo količino racioniranih živil po 15. juliju. Natančni datum bo objavljen.

Obenem mestni preskrbovalni urad obvešča vse trgovce in potrošnike, da po naknadni odredbi Prehranjevalnega zavoda Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino zamenjava med racioniranimi živilni ni dovoljena.

Racioniranje oblačil v Zagrebu

Razdeljevanje potrošniških nakaznic v Zagrebu še ni končano, predvsem zaradi tega, ker se je število prebivalstva v dveh mesecih zvišalo za kakih 50.000 oseb in ker dotok novih prebivalcev še ni končan.

Vsaka družina dobi nakaznico za vse svoje člane in hišne posle za dobave kruha, maščob in mila, vsak moški in vsaka ženska pa ima v zvezi z družinsko še svojo posebno potrošniško izkaznico za naslednje nabave:

Moški dobe na leto 1 obleko ali 1 povrtnik, 1 par čevljev, 10 m bombaževine za posteljno perilo, dve nočni srajci, 2 delovni obleki, dve brisači in 2 m bombaževine za krpe, do konca tega leta pa 8 parov nogavic; za eno četrtletje eno srajco in 1 spodnje hlače, za 2 leti 1 dežni plašč, za tri leta pa eno posteljno odejo.

Zenske dobe na leto 1 volneno in 3 bombaževinaste obleke, 1 par čevljev in 10 m bombaževine za posteljno perilo, za tri mesece eno srajco in 2 para perila, do konca leta 1941. — 8 parov nogavic, dve nočni srajci, 2 delovni obleki in 2 brisači, za dve leti 1 dežni plašč, za tri leta pa eno posteljno odejo.

Pri racioniranju so izzeti razni predmeti, ki so potrebni pri športu in kopanju, ter oblačila iz Crepe de Chine in Crepe Marocaine.

Pridelek lanu in konoplje na Hrvaškem

Doslej je bilo na Hrvaškem v navadi, da so tvrdke, ki predelujejo lan in konopljo, dajale kmetom potrebno seme, potem pa od njih kupovale pridelke lanu in konoplje po dogovorjenih cenah. Pri sedanjih kampanji se velja ta običaj, v bodoče pa bo posebni oddelki centrale za tekstilno blago v Zagrebu vodil in nadzoroval vso proizvodnjo lanu in konoplje v hrvaški državi. Lan in konoplja sta edini tekstilni surovini, ki se pridelujeta na Hrvaškem. Iz leta 1938. so o tem važnem pridelku naslednje številke: površina lanevih njiv 11689 ha, pridelek 11.145 ton, nasadi konoplje 13.440 ha, pridelek 17.896 ton. Od takrat se je površina nasadov in njiv povečala za največ 10%.

Stoletnica potniškega urada

Pred sto in več leti ni bilo potovanja nobena zabava, temveč resna in nevarna zadeva. Kadar se je kdo odpravil na potovanje v tuje dežele v času poštnih kočij, je napravil najprej testament in vsi prijatelji so se poslavljali od njega, kakor da ga ne bodo nikdar več videli. Iz tistih časov je ostala navada, da želimo srečno pot tudi onemu, ki odpotuje na najbolj razkošno in udobno potovanje.

Tudi v času, ko je bila poštna kočija skoraj edino prometno sredstvo, so nekateri skušali z organiziranjem družabnih potovanj doseči večjo udobnost na potovanju. Tako je skušal pred 120 leti neki podjeten Parižan organizirati takšna potovanja, ki pa so bila še vse prej ko udobna. Najbolj značilno za tiste čase je pač to, da je moral najeti najprej nekaj krepkih in oboroženih hlapcev v zaščito potnikov.

Udobna potovanja so postala mogoča šele z uvedbo železnice. Potovanja so se skrajšala, varnost potnikov je naraščala in tudi vagoni so postajali vedno bolj udobni. Toda mnogo ledu je bilo treba še prebiti, dokler je bil uspeh dosežen. Mož, ki je prebil led, je bil Thomas Cook, ki je 5. julija 1841. kot prvi organiziral v Angliji posebni vlak, tako imenovani ekstra vlak.

Thomas Cook je bil sirota in se je rodil l. 1808. v Melbourneu v Angliji. Postal je okrožni vodja zmernostnega gibanja in je moral zato zelo velikokrat potovati na razna potovanja. Vsako takšno potovanje je bilo zamudno in tudi drago. Tako je prišel na misel, da je naročil ekstra vlak, za katerega je dovolila železnica popust. Za ta vlak, ki je vozil 18 km daleč, se je priglasilo 570 ljudi. Bil je to uspeh, kakršnega ni pričakoval niti Cook. Misel je imela uspeh in Cook je naročil vedno nove ekstravlake. Polagoma je Cook spoznal, da se mu odpira nova življenjska naloga: doseči, da bodo ljudje potovali ne le zaradi potrebe, temveč tudi zaradi zabave.

L. 1843. je priredil posebne vlake za šolarje k velikim konjskim dirkam v Leicesteru. Okoli 4000 šolarjev je takrat za nizko ceno pol šilinga moglo videti te dirke. Ta izredni uspeh je silno dvignil njegovo popularnost in dobival je številna pisma s potovalnimi ponudbami. Že l. 1845. je Cook organiziral večja potovanja, pri katerih je skrbel tudi za prehrano in prenočišče potnikov. Čeprav takrat še niso uporabljali takšnih propagandnih sredstev kot danes, je moral vendarle Cook celo vrsto potovanj ponoviti.

Danes izgledajo od Cooka organizirana potovanja malenkost v primeri z današnjimi udobnimi potovanji, v resnici pa je mogel imeti uspeh z organizacijo potovanj le izredno sposoben in delaven človek. Treba se je bilo dogovarjati z nešteti železniškimi družbami, od katerih je vsaka imela svojo posebno tarifo. Sestaviti kolikičar dober vojni red potovanja je bila nadaljnja težkoča. Vse kraje si je moral Cook prej sam ogledati in se osebno dogovoriti o vseh podrobnostih glede prehrane in prenočevanja potnikov ter ogledovanja znamenitosti krajev. Cook je zato začel izdajati za potnike tiskane potne programe, v katerih je bilo natančno navedeno, kdaj prihaja in odhaja vlak, koliko časa čaka na postaji, kje so prenočišča, katere so znamenitosti krajev itd.

Od Cooka organizirana potovanja so postajala vedno večja in njegova potovalna pisarna je morala nastavljalati vedno nove namesčence in odpirati vedno nove podružnice. Cook pa ni posredoval le pri skupnih potovanjih, temveč tudi skrbel za potnike-poeidince. Cook je iznašel kombinirane vozne karte. Potnik je dobil v Cookovi pisarni zvezek voznih listkov in vse dolgo potovanje se mu ni bilo treba skrbeti za vojni listek. Mnogo pregovarjanj je bilo potrebnih, da so se železnice sprijaznile s temi krožnimi listki. Cook je uvedel tudi hotelske bone, ki so postali nekaka mednarodna valuta za potujoče občinstvo.

Veliki uspehi Cooka so povzročili, da so tudi železnice same začele organizirati zabavna potovanja, da so se v raznih državah ustanovljale razne tujski promet pospešujoče organizacije in da je postal tujski promet za veliko držav važna gospodarska panoga. Zato je prav, če se ob 100 letnici prvega ekstravlake spomnimo tudi ustanovitelja potnega urada — velikega organizatorja Thomasa Cooka.

Gospodarske vesti

Garibaldi — Società An. Cooperativa di Navigazione v Genovi je imela lani po odpisu v višini 59 milijona 97 milijona lir čistega dobička. Družba bo izplačala 5% dividende. Družba ima 18 parnikov in 8 cisternskih ladij. Lani je dobila družba dva nova motorna parnika, dva pa sta še v gradnji.

Istituto Nazionale Assicurazione, ki je največja italijanska zavarovalnica, je dosegel lani zelo velike poslovne uspehe. Zavarovalna vsota se je dvignila za 23% na 3761 milijonov lir, samo ljudska zavarovanja so dosegla že vsoto 634 milijonov lir. Rezerve družbe so se dvignile od 5814 na 6373 milijonov lir. Premij je izplačala družba lani za približno 900 milijonov lir.

Italijanska avtomobilska tvornica Alfa Romeo, ki izdeluje tudi letalske motorje, je lani zvišala delniško glavnico od 93 na 240 milijonov lir. Njen čist dobiček se je zvišal od 6,62 na 14,09 milijona lir. Družba bo izplačala 6% dividende.

Iz Bolgarske se izvažajo v Nemčijo na dan po 2 milijona kg jagod. Skupno bo prejela Nemčija 70 milijonov kg bolgarskih jagod.

Bolgarsko-madžarska trgovinska pogajanja so bila uspešno končana. Sklenjena trgovinska pogodba ureja blagovno izmenjavo med obema državama za eno leto.

Hrvaška bo začela v kratkem trgovinska pogajanja z Romunijo in Slovaško. Romunska delegacija pride v Zagreb 10. julija, slovaška pa 14. julija.

Doma in po svetu

»Katoliška univerza sv. Sreče« v Milanu je poklonila Ljubljanski univerzi 67 zvezkov odličnih publikacij. To velikodušno darilo znova dokazuje, da postaja kulturno sodelovanje med Ljubljansko provinco in drugimi kraji Kr. Italije vedno bolj živahno.

Italijanski mornarji, ki so bili od ameriških oblasti obtoženi sabotaže, so bili od ameriškega sodišča oproščeni.

Nemško vojno poročilo poroča o bojih na vzhodni fronti, da potekajo po načrtu in uspešno. Iz Hitlerjevega glavnega stana se 10. julija poroča o bojih na vzhodni fronti naslednje: Operacije na vzhodu se nezadržno razvijajo naprej. Na finski fronti je bila dne 8. julija z obkoljevalnim premikanjem, ki so ga podprle finske čete, od nemških čet zavzeta zelo utrjena Salla po večdnevni boj. Sovjetska divizija, ki se je tu borila, je bila razbita.

Italijanski listi pa poročajo iz Berlina, da traja že dva dni naskok na Stalinovo črto. Pri Ostrovi, kjer divjajo posebno hudi boji, je bila Stalinova črta že prebita. Skozi ta prodor nameravajo nemške čete udariti tako proti Leningradu kot proti Moskvi.

Predsednik Roosevelt je s posebno spomenico kongresu sporočil, da so se ameriške čete izkrcale na Islandu. Ta svoj korak je utemeljil s tem, češ da ima Nemčija napadalne namene proti zapadni polobli. Iz Berlina odgovarjajo na to, da pomeni Rooseveltov korak novo vojno provokacijo. Island spada k Evropi in je zato Roosevelt kršil Monroejevo doktrino, ko je segel na Island. Poleg tega je Island že leto dni zaseden od angleških čet in je tudi zato Rooseveltov korak neupravičen. Nemški listi nadalje naglašajo, da je Roosevelt zasedel Island baš v trenutku, ko je Nemčija v vojni z boljševidnost. Zasedba Islanda je napadalno dejanje, ki naj povzroči vojne incidente.

Ameriško vojno ministrstvo je pozvalo pod orožje vse rezervne letalske oficirje, ki niso v javnih vojni funkcijah. Prijaviti se morajo l. avgusta.

V London je prišla sovjetska vojna misija »Piccolo« poroča, da se namerava v Londonu ustanoviti vojni svet zaveznikov.

Maršal Pétain je podal izjavo o novi francoski ustavi. Dejal je, da bo novi režim nacionalen, hierarhičen in socialen.

Poštno ravnateljstvo opozarja, da je prepovedano dajati v navadna pisma denar. Poštne vrednotnice se smejo dajati v pisma samo do najvišje vrednosti 30 lir.

Plače državnim uradnikom na Hrvaškem so zvišali. Vsak uradnik dobi mesečno povišico po 500 din, za ženo nadaljnjih 500 din, za prvega otroka 200, za vsakega nadaljnjega pa po 50 din. To zvišanje velja do novega proračuna, t. j. do konca leta.

V borbi s četniki je padel pobočnik poglavnika in ustaški stotnik Mijo Babić.

Nemški poročevalski urad poroča iz Beograda, da je bilo v soboto ustreljenih v Beogradu 13 komunističnih funkcionarjev in židov, ker so pripravljali razna sabotažna dejanja.

Med Bolgarsko in Švedsko je bila sklenjena trgovinska pogodba, po kateri bo Bolgarska dobavljala švedski tobak, od švedske pa dobivala jeklo in vžigalice.

V Budapešti so se začela med Madžarsko in Nemčijo trgovinska pogajanja. Šef nemške delegacije je dr. Clodius.

Čitajte »Trgovski list«!

Izvoz lesa iz Romunije

V pokrajinah, ki jih je morala odstopiti drugim državam, je izgubila Romunija bogate gozdove, njen izvoz lesa pa je letos močno prizadet tudi od vojnih razmer. Ko so v prvem četrtletju 1940. izvozili iz Romunije še 141.222 ton raznega lesa, je znašal izvoz letos v prvih treh mesecih samo 58.241 ton.

Nad 90% tega izvoza je prevzela Rusija, ker so izostala običajna velika naročila iz Egipta in Palestine in ker se je zaradi drugih nujnejših transportov zelo zmanjšal tudi izvoz v Nemčijo. Madžarska, ki je prej prevzemala eno šestino romunskega izvoza lesa, se zdaj sama preskrbuje z lesom.

Slovaška zunanja trgovina

Vrednost izvoza iz Slovaške je meseca maja 1941. znašala 215,46 milijona slovaških kron, kar je za 24 milijonov manj kakor prejšnji mesec. Tudi v Nemčijo se je manj izvozilo, dvignil pa se je izvoz v protektorat. V dobrem teku je izvoz v Svoico, Turčijo in Nizozemsko.

Vrednost uvoza je 201,25 milijona slovaških kron, za 11 milijonov manj kakor meseca aprila. Zvišan je uvoz iz Madžarske, Romunije, Italije, Španije, najbolj pa iz Turčije. Uvoz iz Turčije se je dvignil za blizu 200%. Prvič je bilo uvoženo meseca maja nekaj blaga iz Finske.

Madžarska železna in kovinska industrija

Od vrednosti produkcije vse madžarske industrije odpade na železno in kovinsko industrijo 14,5%, pri tem pa niso vračunane strojne tovarne, ki imajo same pri skupni vrednosti industrijske produkcije delež od 10 do 13%. Leta 1913. je bilo na Madžarskem 240 obratov železne in kovinske industrije, l. 1938. že 348, konec lanskega leta pa 381; delavcev je bilo oktobra l. 1938. — 55.887, oktobra lani pa 71.104. Od delovnih moči železne in kovinske industrije odpade na ženske 19,5%. Povprečna tedenska mezda znaša 30 pengő, kar pomeni, da je mezda obremenitev madžarske železne in kovinske industrije nižja kakor v sosednih industrijskih državah.

Konec l. 1940. je znašala vrednost produkcije madžarske železne in kovinske industrije 635,7 milijonov pengő, izdatki za surovine, mezde itd. pa 349,7 milijonov pengő.

Občni zbori

Redni občni zbor delniške družbe »Narodna tiskarna« bo 21. julija ob 11. v uredniških prostorih v Knafljevi ulici. Na dnevnem redu so tudi volitve. Delnice se morajo položiti vsaj pet dni pred občnim zborom.

68. redni občni zbor delničarjev Stavbne družbe v Ljubljani bo v četrtek dne 24. julija v prostorih Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani. Delnice z nezapadlimi kuponi se morajo položiti pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo najkasneje do vstetega 18. julija.

Iz zadružnega registra

Vpisala se je Pokojninska zadruga z o. j. v Ljubljani. Zadruga zastopa pokojninske interese namestencev Zbornice za TI. Nadalje daje nasvete in predloge upravi pokojninskega fonda ter prevzema v upravo nepremičnine tega fonda, v kolikor mu jo uprava poveri. Člani upravnega odbora so: Ivan Mohorič, glavni tajnik Zbornice za TI, dr. Ivan Pless in dr. Josip Pretnar, tajnika zbornice.

Denarstvo

Hrvaški uradni list razglasa, da je na Hrvaškem državna enota ena kuna (kn), ki ima 100 banic. Vrednost ene kune je enaka 17,921 miligramom čistega zlata. Edino pravico za izdajanje denarja na Hrvaškem ima Hrvatska državna banka.

Hrvatska državna banka je ugotovila, da je bilo na Hrvaškem zamenjanih tisočdinarskih bankovcev vsega za okoli 4 milijarde. Ker je znašal obtok tisočdinarskih bankovcev približno 64% vsega obtoka bankovcev, se more sklepati, da je bilo na Hrvaškem okoli 6 in četrt milijarde din bankovcev v obtoku.

barva, plesira in kemične snazi obleke, klobuke itd. Skrebi in svetlolika srajce, svrtnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Solenbureva ul. 3
Telefon št. 22-72.

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda, konte, štravce, journales, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%, ti Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje! Zato vsaj doma pijte!

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

tistega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!